

บันทึก

เรื่อง การส่งมอบงานวิศวกรรมจราจรและสัญญาณไฟจราจรของ
สำนักนโยบายและแผนมหาดไทยให้กรุงเทพมหานครดำเนินการ

สำนักนโยบายและแผนมหาดไทย ได้มีหนังสือ ด่วนมาก ที่ มท ๐๓๐๑/
๒๕๓๗ ลงวันที่ ๑๕ สิงหาคม ๒๕๒๙ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ขอรื้อปัญหา
เกี่ยวกับการส่งมอบงานวิศวกรรมจราจรให้กรุงเทพมหานคร ดังนี้

๑. ตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๑๓ ธันวาคม ๒๕๒๐ กับคำสั่ง
กระทรวงมหาดไทย ที่ ๓๐๔/๒๕๒๑ ลงวันที่ ๒๙ พฤษภาคม ๒๕๒๑ และที่ ๔๖๕/๒๕๒๑ ลง
วันที่ ๑๗ สิงหาคม ๒๕๒๑ ได้มอบหมายให้สำนักนโยบายและแผนมหาดไทยมีหน้าที่รับผิดชอบ
ในการจัดหาติดตั้งและบำรุงรักษาสัญญาณไฟจราจร โดยให้กองบังคับการตำรวจจราจร กรม
ตำรวจมอบงานในด้านการวางแผนติดตั้ง ตรวจสอบ และบำรุงรักษาสัญญาณไฟจราจรเฉพาะที่
เกี่ยวกับสัญญาณไฟจราจรและเครื่องหมายจราจรที่ใช้ประกอบสัญญาณไฟจราจรในเขต
กรุงเทพมหานคร ให้สำนักนโยบายและแผนมหาดไทยดำเนินการต่อไปสำนักนโยบายและแผน
มหาดไทยจึงได้หารือกรมอัยการว่า การรับและส่งมอบงานดังกล่าวจะกระทำโดยออกเป็นรูป
คำสั่งกระทรวงมหาดไทยจะเป็นการถูกต้องหรือไม่ หากไม่ถูกต้องควรจะทำดำเนินการในรูปแบบใด
ซึ่งกรมอัยการได้มีบันทึก ด่วนที่สุด ที่ มท ๑๐๐๒/๑๗๒๗ ลงวันที่ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๒๒ แจ้ง
ว่า การรับและส่งมอบงานดังกล่าวจะกระทำโดยออกเป็นรูปคำสั่งกระทรวงมหาดไทยไม่ได้ แต่
ควรดำเนินการดังนี้

๑.๑ ดำเนินการให้คณะรัฐมนตรีมอบหมายให้คณะกรรมการจัดระบบ
การจราจรทางบกซึ่งตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติคณะกรรมการจัดระบบการจราจรทางบก พ.ศ.
๒๕๒๑ เป็นผู้ปฏิบัติการในการติดตั้ง ตรวจสอบ และบำรุงรักษาสัญญาณไฟจราจรตลอดจน
อุปกรณ์สัญญาณไฟจราจรทั้งหมด

๑.๒ ดำเนินการให้คณะกรรมการจัดระบบการจราจรทางบกมอบหมายให้
สำนักงานคณะกรรมการจัดระบบการจราจรทางบกปฏิบัติงานเกี่ยวกับการติดตั้ง ตรวจสอบ และ
บำรุงรักษาสัญญาณไฟจราจรตลอดจนอุปกรณ์สัญญาณไฟจราจรทั้งหมด

๑.๓ หากจะโอนสัญญาณไฟจราจรตลอดจนอุปกรณ์สัญญาณไฟจราจร
ทั้งหมดรวมทั้งงบประมาณไปเป็นของสำนักนโยบายและแผนมหาดไทยด้วย ต้องออกเป็น
พระราชบัญญัติ

๒. เมื่อได้รับแจ้งจากกรมอัยการแล้ว กระทรวงมหาดไทยจึงนำเรื่องเสนอ
คณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาอนุมัติให้คณะกรรมการจัดระบบการจราจรทางบกเป็นผู้ปฏิบัติการใน
เรื่องการวางแผน ติดตั้ง ตรวจสอบ และบำรุงรักษาสัญญาณไฟจราจรเฉพาะที่เกี่ยวกับสัญญาณไฟ
จราจรและเครื่องหมายจราจรที่ใช้ประกอบสัญญาณไฟจราจรภายในเขตกรุงเทพมหานคร และ

คณะรัฐมนตรีได้ลงมติเมื่อวันที่ ๓ เมษายน ๒๕๒๒ อนุมัติให้ดำเนินการตามเสนอต่อไปได้ ต่อมาคณะกรรมการจัดระบบการจราจรทางบกก็ได้มีมติเมื่อวันที่ ๒๕ ธันวาคม ๒๕๒๓ มอบหมายให้สำนักงานคณะกรรมการจัดระบบการจราจรทางบกเป็นผู้ปฏิบัติงานโดยให้มีผลย้อนหลังนับแต่วันที่คณะรัฐมนตรีอนุมัติ

๓. ในการดำเนินการของสำนักงานคณะกรรมการจัดระบบการจราจรทางบก เกี่ยวกับการรับมอบงานจากกองบังคับการตำรวจจราจรนั้นยังมิได้มีการออกเป็นพระราชบัญญัติ ตามความเห็นของกรมอัยการ แต่ได้มีการปฏิบัติงานตามที่ได้รับมอบหมายจากคณะกรรมการ จัดระบบการจราจรทางบกมาตลอด จนเมื่อวันที่ ๕ เมษายน ๒๕๒๖ คณะรัฐมนตรีได้เห็นชอบ ตามความเห็นของคณะกรรมการปฏิรูประบบราชการและระเบียบบริหารราชการแผ่นดินเกี่ยวกับ เรื่องการแบ่งส่วนราชการของสำนักนโยบายและแผนมหาดไทย และให้กระทรวงมหาดไทยรับไป พิจารณาดำเนินการตามข้อสังเกตเพิ่มเติมของคณะกรรมการปฏิรูประบบราชการฯ ที่เห็นว่าสำนัก นโยบายและแผนมหาดไทยควรมอบงานปฏิบัติที่สำนักนโยบายและแผนมหาดไทยรับผิดชอบ ดำเนินการอยู่ให้หน่วยปฏิบัติรับไปดำเนินการต่อไป ได้แก่เรื่องต่าง ๆ รวมทั้งเรื่องงานด้าน การจราจรด้วย ซึ่งในเรื่องงานด้านการจราจรนี้กระทรวงมหาดไทยมีข้อสั่งการให้สำนักนโยบาย และแผนมหาดไทยส่งมอบงานวิศวกรรมจราจรและสัญญาณไฟจราจรให้กับกรุงเทพมหานคร

๔. ในการดำเนินการของสำนักงานคณะกรรมการจัดระบบการจราจรทางบก ตั้งแต่ต้นจนถึงปัจจุบันใช้เงินที่ได้รับตามโครงการเงินกู้ธนาคารโลก เงินงบประมาณประจำปีตาม พระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี และเงินงบประมาณของกรุงเทพมหานครที่จ่ายให้ เป็นรายปี และจากการดำเนินงานนอกเหนือจากอุปกรณ์สัญญาณไฟจราจรต่าง ๆ แล้ว ยังมี ทรัพย์สินและหนี้สินรวมทั้งคดีความที่เกิดจากการดำเนินงานและจะต้องส่งมอบให้ กรุงเทพมหานครในคราวเดียวกันด้วย

๕. เพื่อให้การดำเนินการตามมติคณะรัฐมนตรี วันที่ ๕ เมษายน ๒๕๒๖ เป็นไป โดยถูกต้องตามกฎหมายและระเบียบของทางราชการ สำนักนโยบายและแผนมหาดไทยจึงได้ ทหารไต่ถามกรมอัยการว่าการส่งมอบงานให้กรุงเทพมหานครจะต้องดำเนินการอย่างไร ซึ่งกรม อัยการได้มีหนังสือตอบข้อหารือดังกล่าวว่า เดิมสำนักนโยบายและแผนมหาดไทยรับมอบงาน จัดหาติดตั้งและบำรุงรักษาสัญญาณไฟจราจรจากกรมตำรวจนั้นก็โดยมติคณะรัฐมนตรีและคำสั่ง กระทรวงมหาดไทย บัดนี้คณะรัฐมนตรีได้เห็นชอบด้วยความเห็นของคณะกรรมการปฏิรูประบบ ราชการฯ ที่เห็นว่าควรมอบงานปฏิบัติที่สำนักนโยบายและแผนมหาดไทยรับผิดชอบดำเนินการ อยู่ให้หน่วยปฏิบัติไปดำเนินการต่อไป และกระทรวงมหาดไทยได้สั่งการให้สำนักนโยบายและ แผนมหาดไทยส่งมอบงานวิศวกรรมจราจรและสัญญาณไฟจราจรให้กับกรุงเทพมหานครซึ่งมี อำนาจหน้าที่ในการดำเนินกิจการในเรื่องนี้ตามมาตรา ๖๖ (๑๒) (๒๒)^๑ แห่งพระราชบัญญัติ

^๑ มาตรา ๖๖ นอกจากอำนาจหน้าที่อื่นจะพึงมีตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายกฎ ข้อบังคับ ระเบียบ หรือคำสั่งใด ที่อ้างถึงกรุงเทพมหานครตามความในมาตรา ๔ แล้ว ภายใต้อำนาจแห่งกฎหมาย ให้ กรุงเทพมหานครมีอำนาจหน้าที่ดำเนินกิจการในเขตกรุงเทพมหานครเกี่ยวกับ

ระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ.๒๕๑๘ อยู่แล้ว จึงเป็นกรณีการปฏิบัติตามมติ คณะรัฐมนตรีฯ คำสั่งกระทรวงมหาดไทยและระเบียบแบบแผนของทางราชการที่เกี่ยวข้อง สำหรับกรณีการจัดหาการติดตั้ง และการบำรุงรักษาอุปกรณ์สัญญาณไฟจราจรที่สำนักนโยบาย และแผนมหาดไทยยังมีข้อผูกพันตามสัญญาอยู่กับเอกชนและสัญญายังไม่สิ้นสุด สำนักนโยบาย และแผนมหาดไทยก็สมควรเจรจาและทำสัญญาเปลี่ยนตัวกับ คู่สัญญาให้ผูกพันกับ กรุงเทพมหานครต่อไปแทน

โดยที่สำนักนโยบายและแผนมหาดไทยเห็นว่าค่าตอบข้อหารือของกรมอัยการใน ครั้งหลังแตกต่างไปจากที่เคยตอบข้อหารือในครั้งแรก สำนักนโยบายและแผนมหาดไทยจึงขอ หารือว่า ในการส่งมอบงานวิศวกรรมจราจรและสัญญาณไฟจราจรให้กรุงเทพมหานครรับไป ดำเนินการต่อไปตามนัยมติคณะรัฐมนตรีและคำสั่งกระทรวงมหาดไทย จะต้องออกเป็น พระราชบัญญัติหรือไม่ อย่างไร

คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๗) ได้พิจารณา ปัญหาดังกล่าวประกอบกับฟังคำชี้แจงจากผู้แทนกระทรวงมหาดไทย (กรมตำรวจ และสำนัก นโยบายและแผนมหาดไทย) และผู้แทนกรุงเทพมหานครแล้ว มีความเห็นดังนี้

สำหรับการส่งมอบอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับงานวิศวกรรมจราจร นั้น โดยที่ คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๓ เมษายน ๒๕๒๒ อนุมัติให้คณะกรรมการจัดระบบการจราจรทาง บกเป็นผู้ปฏิบัติการในเรื่องการวางแผน ติดตั้ง ตรวจสอบ และบำรุงรักษาสัญญาณไฟจราจรและ เครื่องหมายจราจรที่ใช้ประกอบสัญญาณไฟจราจรในเขตกรุงเทพมหานครโดยรับมอบงานจาก กองบังคับการตำรวจจราจร กรมตำรวจ กรณีจึงเป็นการที่คณะกรรมการดังกล่าวได้มอบหมาย ตามมาตรา ๕ (๗)^๒ แห่งพระราชบัญญัติคณะกรรมการจัดระบบการจราจรทางบก พ.ศ.๒๕๒๑

(๑๒) การวิศวกรรมจราจร

ฯลฯ

ฯลฯ

(๒๒) หน้าที่อื่น ๆ ตามที่นายกรัฐมนตรี คณะรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีมอบหมายหรือที่ กฎหมายระบุเป็นหน้าที่ของกรุงเทพมหานคร

^๒ มาตรา ๕ คณะกรรมการมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

(๑) เสนอนโยบายและแผนหลักต่อคณะรัฐมนตรี

(๒) เสนอแนะแนวทางปฏิบัติและประสานงานกับส่วนราชการของราชการบริหารส่วนกลาง ราชการบริหารส่วนภูมิภาค ราชการบริหารส่วนท้องถิ่น องค์การของรัฐ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ ที่มี อำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการจราจรทางบกซึ่งรับนโยบายและแผนหลักที่คณะรัฐมนตรีให้ความเห็นชอบแล้วไป ดำเนินการ

(๓) กำหนดมาตรฐานเกี่ยวกับการจัดระบบการจราจรทางบกเสนอต่อคณะรัฐมนตรี

(๔) พิจารณาเสนอความเห็นต่อคณะรัฐมนตรีเกี่ยวกับงบประมาณซึ่งต้องใช้จ่ายสำหรับ การดำเนินการตามนโยบายและแผนหลักที่เสนอต่อคณะรัฐมนตรีตาม (๑)

(๕) เสนอมาตรการเกี่ยวกับการแก้ปัญหาการจราจรทางบก

(๖) พิจารณาเรื่องอื่นใดที่เกี่ยวกับการจัดระบบการจราจรทางบกตามที่คณะรัฐมนตรีหรือ

ซึ่งต่อมาคณะกรรมการฯ ได้ใช้อำนาจตามมาตรา ๑๐ (๑)^๓ มอบหมายให้สำนักงานคณะกรรมการจัดระบบการจราจรทางบกเป็นผู้ปฏิบัติงานดังกล่าว โดยเหตุนี้อำนาจหน้าที่ปฏิบัติการเกี่ยวกับการวางแผน ติดตั้ง ตรวจสอบ และบำรุงรักษาสัญญาณไฟจราจรตลอดจนอุปกรณ์สัญญาณไฟจราจรดังกล่าว สำนักงานฯ จึงได้มาโดยอาศัยมติคณะรัฐมนตรีและการมอบหมายของคณะกรรมการฯ มิใช่เป็นอำนาจหน้าที่ที่กำหนดโดยกฎหมาย ดังนั้นการจะส่งมอบอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับงานวิศวกรรมจราจรที่สำนักงานฯ มีอยู่ให้กรุงเทพมหานครรับไปดำเนินการต่อจึงไม่จำเป็นต้องออกพระราชบัญญัติเพื่อโอนอำนาจหน้าที่ แต่กระทำได้โดยอาศัยมติคณะรัฐมนตรีหรือคำสั่งกระทรวงมหาดไทยมอบหมายให้เป็นอำนาจหน้าที่ของกรุงเทพมหานคร ทั้งนี้ ตามนัยมาตรา ๘๙ (๗) และ (๒๗)^๔ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ.๒๕๒๘

นายกรัฐมนตรีมอบหมาย

(๗) ปฏิบัติการในเรื่องที่เกี่ยวกับการจัดระบบการจราจรทางบกตามที่คณะรัฐมนตรี

มอบหมาย

(๘) เสนอแนะให้มีการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายเกี่ยวกับการจราจรทางบกให้เหมาะสมกับ

สถานการณ์

(๙) ปฏิบัติอื่นใดตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ

ในการปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวข้างต้น คณะกรรมการอาจมอบให้สำนักงาน คณะกรรมการจัดระบบการจราจรทางบกเป็นผู้ปฏิบัติหรือเตรียมข้อเสนอมายังคณะกรรมการเพื่อพิจารณาดำเนินการต่อไปได้

^๓ มาตรา ๑๐ ให้จัดตั้งสำนักงานคณะกรรมการจัดระบบการจราจรทางบกขึ้นในสำนักนโยบายและแผนมหาดไทย กระทรวงมหาดไทย และให้มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

(๑) ปฏิบัติงานตามที่คณะกรรมการมอบหมาย

(๒) ศึกษา สำรวจ วิเคราะห์สภาพการจราจรทางบก เพื่อเสนอประกอบการพิจารณาของคณะกรรมการในการกำหนดนโยบายและแผนหลักการกำหนดมาตรฐานที่เกี่ยวกับการจัดระบบการจราจรทางบก และการกำหนดมาตรการในการแก้ไขปัญหาการจราจรทางบก

(๓) พิจารณาให้ความเห็นประกอบการพิจารณาของคณะกรรมการเกี่ยวกับการพิจารณาเสนองบประมาณตามมาตรา ๕ (๔)

(๔) ประสานงานกับส่วนราชการของราชการบริหารส่วนกลาง ราชการบริหารส่วนภูมิภาค ราชการส่วนท้องถิ่น องค์การของรัฐ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการจัดระบบการจราจรทางบกตามที่คณะกรรมการมอบหมาย

(๕) พิจารณาเสนอความเห็นต่อคณะกรรมการให้มีการปรับปรุงแก้ไขนโยบายและแผนหลักเมื่อเห็นสมควร

(๖) พิจารณาเสนอความเห็นต่อคณะกรรมการให้มีการปรับปรุงแก้ไขหรือออกกฎหมายเกี่ยวกับการจราจรทางบกให้เหมาะสมกับสถานการณ์

(๗) พิจารณาจัดทำโครงการศึกษา ฝึกอบรม และเผยแพร่ความรู้ที่เกี่ยวกับการจัดระบบการจราจรทางบก

(๘) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของสำนักงานคณะกรรมการจัดระบบการจราจรทางบก

^๔ มาตรา ๘๙ ภายใต้อำนาจแห่งกฎหมายอื่น ให้กรุงเทพมหานครมีอำนาจหน้าที่ดำเนินการในเขตกรุงเทพมหานครในเรื่องดังต่อไปนี้

ส่วนการส่งมอบสัญญาณไฟจากรนั้น ปรากฏตามข้อ ๔^๔ ของหนังสือสำนักนโยบายและแผนมหาดไทย ด่วนมาก ที่ มท ๐๓๐๑/๒๔๓๗ ลงวันที่ ๑๕ สิงหาคม ๒๕๒๙ ว่าการดำเนินการของสำนักงานคณะกรรมการจัดระบบการจราจรทางบกนั้น ใช้เงินที่ได้รับตามโครงการเงินกู้ธนาคารโลก เงินงบประมาณประจำปี และเงินงบประมาณของกรุงเทพมหานครที่จ่ายให้เป็นรายปี และนอกจากอุปกรณ์สัญญาณไฟจากรแล้ว ยังมีทรัพย์สินและหนี้รวมทั้งคดียุติความที่เกิดจากการดำเนินงาน และจะต้องส่งมอบให้ กรุงเทพมหานครในคราวเดียวกันนี้ ซึ่งผู้แทนกระทรวงมหาดไทย (สำนักนโยบายและแผนมหาดไทย) ชี้แจงว่า โครงการเงินกู้ธนาคารโลกนั้น ได้ดำเนินงานเสร็จสิ้นไปแล้ว โดยเงินกู้ดังกล่าวกระทรวงการคลังเป็นผู้กู้และเป็นผู้ชำระคืน และไม่มีเงินงบประมาณประจำปีตามพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีของสำนักนโยบายและแผนมหาดไทยที่จะต้องโอนไปยังกรุงเทพมหานคร ส่วนหนี้สินที่เกิดจากการดำเนินงาน เช่น ค่าไฟฟ้า และค่าโทรศัพท์นั้น กรุงเทพมหานครรับชำระหนี้ให้ จึงไม่เป็นปัญหาแต่อย่างใด

จากข้อเท็จจริงดังกล่าว การส่งมอบงานวิศวกรรมจราจรและสัญญาณไฟจากรให้ กรุงเทพมหานครในครั้งนี้คือ ส่งมอบสัญญาณไฟจากรและอุปกรณ์ทรัพย์สินอื่นที่ใช้ในการดำเนินงานวิศวกรรมจราจร และคดียุติความที่เกิดจากการดำเนินงาน สำหรับสัญญาณไฟจากรนั้น ในส่วนที่ติดตั้งไปแล้วย่อมเป็นส่วนควบกับถนนซึ่งเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน เพียงแต่มอบหมายการใช้และบำรุงรักษาโดยคำสั่งของกระทรวงมหาดไทยก็สมประสงค์ในทางปฏิบัติแล้ว ส่วนทรัพย์สินอื่นอันเป็นอุปกรณ์สัญญาณไฟจากรซึ่งสำนักงานคณะกรรมการจัดระบบการจราจรทางบกหมดหน้าที่ที่จะต้องใช้ในการดำเนินการแล้วก็อาจมอบให้กรุงเทพมหานครรับไปใช้และบำรุงรักษาได้ จึงไม่จำเป็นต้องตราเป็นพระราชบัญญัติ สำหรับเรื่องเกี่ยวกับคดียุติความทั้งหลายที่เกิดจากการดำเนินงานของสำนักงานคณะกรรมการจัดระบบการจราจรทางบกนั้น สำนักนโยบายและแผนมหาดไทยก็ยังเป็นคู่ความต่อไป แต่ถ้าจะให้กรุงเทพมหานครรับไปดำเนินการต่อไปก็ต้องมอบอำนาจให้กรุงเทพมหานครเป็นคู่ความแทน

(ลงชื่อ) วัฒนา รัตนวิจิตร

(นายวัฒนา รัตนวิจิตร)

รองเลขาธิการ ฯ

รักษาราชการแทน เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

๑ล๑

๑ล๑

(๗) การวิศวกรรมจราจร

๑ล๑

๑ล๑

(๒๗) หน้าที่อื่น ๆ ตามที่กฎหมายระบุให้เป็นอำนาจหน้าที่ของผู้ว่าราชการจังหวัด นายอำเภอ เทศบาลนคร หรือตามที่คณะรัฐมนตรี นายกรัฐมนตรี หรือรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย มอบหมาย หรือที่กฎหมายระบุเป็นหน้าที่ของกรุงเทพมหานคร

๑ล๑

๑ล๑

๔ โปรดดูข้อ ๔ หน้า ๓

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
ตุลาคม ๒๕๒๙